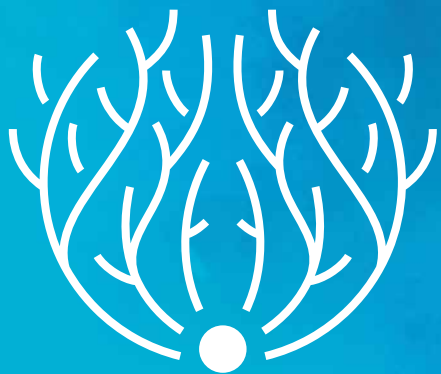

„Őrjögő röptünk
mondd, hová vezet?”

/Madách Imre/

MITEM

MADÁCH INTERNATIONAL THEATRE MEETING

MADÁCH NEMZETKÖZI SZÍNHÁZI TALÁLKOZÓ

NEMZETI SZÍNHÁZ • BUDAPEST, 2019. ÁPRILIS 11. – MÁJUS 5.

Slava's
SNOW
SHOW

fotó/photo: © V. Vial

ELŐSZÓ

VI. MITEM, 2019. április 11.–május 5.

TÁNC A KÜLÖNBÖZŐSÉG ÉS AZ EGYSÉG KÖZÖTT

„Örjögő röptünk, mondd, hová vezet?”
/Madách Imre/

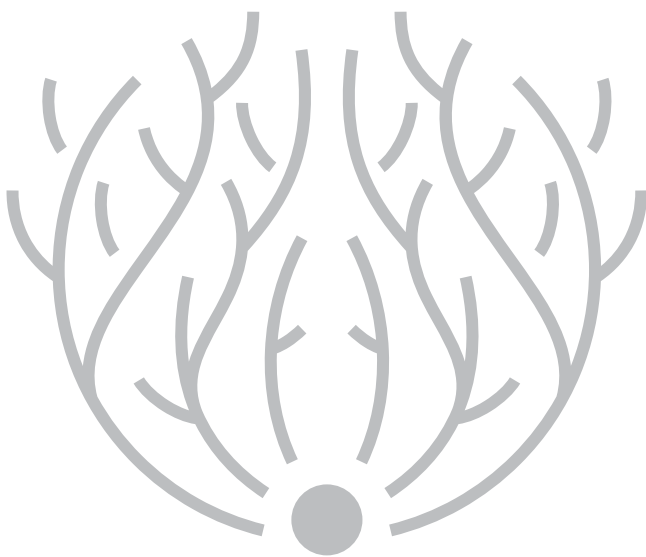
És tényleg hová? Madách profetikus műve, Az ember tragédiája a szemünk láttára elevenedik meg a mindennapok fotóin, a televízió képernyőin, egyik szín a másik után, vagy még inkább szimultán. Ki tudná megmondani, hol tartunk? Az ökológiai katasztrófa eszkimó színében, a belőle kiutat kereső farmer falanszterében vagy épp a kettő között, az űrben?

Római szín? Rimas Tuminas litván rendező, aki immár harmadszorra jön a MITEM-re, *Ványa bácsi* rendezésében megszabadította a színpadot az otthonosság érzetétől, helyette egy csatateret hozott létre a szenvedélyeknek, az összetört álmoknak és az elveszett reményeknek. Prágai szín? Brecht *Kaukázusi krétakőre* után Michael Thalheimer egy olyan történetet állított színpadra *A vágy villamosával*, amely két ember lecsúszásáról szól egy társadalomban, amely semmiért nem vállal felelősséget. Londoni szín? A nemrég elhunyt Eimuntas Nekrošius *Kurafiak* című előadásában a litván nép belső lényegét, ősi eredetét, és mélyen gyökerező túlélési ösztönét mutatja be. Valamennyi szín egyben? „A Történelem fája növekszik: az élet és a halál táplálja. Körülötte gyerekkatonák és imádkozó szerzetesek táncolnak együtt tömeggyilkos hadvezérekkel, a gyermekét sirató anyával” – olvassuk az Odin Teatret *Trilógiájáról* (melyet Európában nálunk mutatnak be először egyben).

Nagy „tánc” a MITEM a kulturális, nyelvi, emberi különbözőségek és a mindennekeftől álló egység tapasztalása között. De miért is nézzük mindezt? Talán hogy felébredjünk. Mert a tévében csak a káprázatot látjuk, sőt a káprázat káprázatát. És épp ebben van a színház csodája: az előadás *itt és most*-jában tudatosíthatjuk, hogy a nagy Isteni Színjátékban mi is szerepeket játszunk. Csupán a szívünkben felébredő együttérzés (milyen szép szó) vezethet ki minket e groteszk bohózatból. „Más történelemből is vagyunk, nemcsak a miénkből, mások sérüléseiből is, nemcsak a sajátjainkból, épp ezért érezzük zsigeri szükségét ma annak, hogy távoli tájak színészeivel együtt egy közös elbeszélést hozzunk létre” – vallják a francia-vietnámi *Saigon* előadás alkotói.

Itt vagyunk, és egy pillanat múlva már nem leszünk, kiszárad a Történelem fája. Ám a Világfa lélegzik tovább, mert azt az Örök Szeretet élteti.

Rideg Zsófia
dramaturg, fesztiválszervező

MITEM

ESTIVÁLPROGRAM

A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!

DÁTUM	SZERZŐ / ELŐADÁS / RENDEZŐ / SZÍNHÁZ	HELYSZÍN
április 11. és 12. CSÜTÖRTÖK ▪ PÉNTEK 20:30 április 13. és 14. SZOMBAT ▪ VASÁRNAP 15:30 és 20:30	SLAVA'S SNOWSHOW Szlava Polunyin előadása G.A.A.P. Ltd szervezésében	Fővárosi Nagycirkusz
április 13. SZOMBAT 19:00	Ivan Viripajev ÁLOMGYÁR (Dreamworks) rendező: Viktor Rizsakov Nemzeti Színház – Budapest, Magyarország	Nagyszínpad
április 14. VASÁRNAP 19:00	Anton Pavlovics Csehov MEGGYESKERT rendező: Silviu Purcărete Nemzeti Színház – Budapest, Magyarország	Nagyszínpad
április 16. KEDD 19:00	Anton Pavlovics Csehov IVANOV rendező és adaptáció: Tatjana Mandić Rigonat Szerb Nemzeti Színház – Belgrád, Szerbia	Nagyszínpad
április 17. SZERDA 19:00	Székely János CALIGULA HELYTARTÓJA rendező: Szász János Nemzeti Színház – Budapest, Magyarország	Gobbi Hilda Színpad
április 18. CSÜTÖRTÖK 19:00	Anton Pavlovics Csehov VÁNYA BÁCSI rendező: Rimas Tuminas Vahtangov Állami Színház – Moszkva, Oroszország	Nagyszínpad
április 23. KEDD 20:00	Szumbel Gaffarova A JÖVEVÉNY rendező: Farid Bikcsantajev Galiaszkar Kamal Tatár Állami Színház – Kazány, Oroszország	Gobbi Hilda Színpad
április 24. SZERDA 17:00	TRILÓGIA - Első táj: a múlt (1990-2000) A FA rendező: Eugenio Barba Odin Teatret – Holstebro, Dánia	Kaszás Attila Terem
április 24. SZERDA 19:00	William Shakespeare CORIOLANUS rendező: Dmitro Bogomazov Ivan Franko Nemzeti Dráma Színház – Kijev, Ukrajna	Nagyszínpad
április 25. CSÜTÖRTÖK 17:00	Vaszil Stefanik MORITURI TE SALUTANT rendező: Dmitro Bogomazov Ivan Franko Nemzeti Dráma Színház – Kijev, Ukrajna	Kaszás Attila Terem
április 25. CSÜTÖRTÖK 20:00	TRILÓGIA - Második táj: a jelen (2010-2018) NAGYVÁROSOK A HOLD ALATT rendező: Eugenio Barba Odin Teatret – Holstebro, Dánia	Gobbi Hilda Színpad
április 26. PÉNTEK 19:00	Saulius Šaltenis KURAFIAK rendező: Eimuntas Nekrošius Klaipeda Dráma Színház – Klaipeda, Litvánia	Nagyszínpad
április 27. SZOMBAT 20:00	TRILÓGIA - Harmadik táj: a jövő (2031) THE CHRONIC LIFE rendező: Eugenio Barba Odin Teatret – Holstebro, Dánia	Gobbi Hilda Színpad

ESTIVÁLPROGRAM

A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!

DÁTUM	SZERZŐ / ELŐADÁS / RENDEZŐ / SZÍNHÁZ	HELYSZÍN
április 27. SZOMBAT 18:30	Parvathy Baul és Wittek Béla koncertje ÁLDOZATI ÉNEKEK (Gitanjali) - Tagore és Lálan	Kaszás Attila Terem
április 28. VASÁRNAP 15:00	Georg Büchner WOYZECK rendező: ifj. Vidnyánszky Attila Nemzeti Színház – Budapest, Magyarország	Kaszás Attila Terem
április 28. VASÁRNAP 20:00	Jan Mikulášek, Dora Viceníková és a csapat HAMLETEK rendező: Jan Mikulášek Divadlo Na zábradlí – Prága, Csehország	Gobbi Hilda Színpad
április 29. HÉTFŐ 19:00	Tennessee Williams A VÁGY VILLAMOSA rendező: Michael Thalheimer Berliner Ensemble – Berlin, Németország	Nagyszínpad
április 30. KEDD 17:00	Federico García Lorca BERNARDA ALBA HÁZA rendező: João Garcia Miguel Companhia João Garcia Miguel – Lisszabon, Portugália	Gobbi Hilda Színpad
április 30. KEDD 20:00	Iran Gajip KORKUT LEGENDÁJA rendező: Jonas Vaitkus Auezov Kazah Állami Dráma Színház – Almati, Kazahsztán	Nagyszínpad
május 2. CSÜTÖRTÖK 19:00	Bertolt Brecht A GÖMBFEJŰEK ÉS A CSÚCSFEJŰEK rendező: Zsótér Sándor Nemzeti Színház – Budapest, Magyarország	Gobbi Hilda Színpad
május 3. PÉNTEK 19:00	Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij A FÉLKEGYELMŰ rendező: Martin Huba Komáromi Jókai Színház – Komárom, Szlovákia	Gobbi Hilda Színpad
május 4. SZOMBAT 18:00	SAIGON rendező: Caroline Guiela Nguyen Les Hommes Approximatifs – Franciaország	Nagyszínpad
május 5. VASÁRNAP 15:00	Erland Josephson EGY NYÁRI ÉJ SVÉDORSZÁGBAN rendező: Eirik Stubø DRAMATEN- Királyi Dráma Színház – Stockholm, Svédország	Gobbi Hilda Színpad
május 5. VASÁRNAP 18:00	Madách Imre AZ EMBER TRAGÉDIÁJA rendező: Vidnyánszky Attila Nemzeti Színház – Budapest, Magyarország	Nagyszínpad

SLAVA'S SNOWSHOW

Szlava Polunin előadása • *G.A.A.P. Ltd szervezésében*

„... EGY NAP ARRA ÉBREDTEM, hogy olyan előadást akarok létrehozni, amely visszavezet bennünket a gyermeki álmokhoz. Egy előadást, amely a színházba érkező embereket segíti abban, hogy kiszabaduljanak a felnőttlét béklyójából, és újra megélezzék magukban azt a kislányt vagy kisfiút, aki valaha voltak...”

Így hát keresni kezdtem valamit, ami új inspirációt adhat a színházamnak. Varázslatos kutatás volt: úgy éreztem, egy felfedezetlen és lenyűgöző ismeretlen táj felé tartok.

Úgy döntöttem, olyan utat választok, ahol előttem nem igen járt még bohóc és kicsusszanok a bohóckodás ketrecéből oda, ahol a legkevésbé sem várja senki, hogy ott bohócok felbukkanjanak.

A tragikomédia mélységeibe akartam behatolni, megnézni, mennyire elegyíthető a dráma a nevetéssel. Felmérni, mennyire tetszhet egy ilyen jámbor, tétova, zavarodott karakter a kortárs közönségnek – annak a közönségnek, amelyik örült tempóhoz, végtelen kaleidoszkópszerű események, színek, hangok, „terek és idők” kavalkádjához szokott. Teljesen meg akartam mérítkezni ebben a Gogol-i, Beckett-i világban. Azt akartam, hogy a karakterem egyszerre legyen epikus és lírikus, gyengéd és szenvedélyes, bölcs és naiv” – nyilatkozta Slava Polunin, a ma élő legünnepeltebb bohóc, a Slava's Fools Unlimited alapítója. Snowshow-ját „huszadik századi klasszikusnak” tartják. Az évek során legendássá vált az előadás, lelkes rajongói a világ minden tájáról követik országgról országra, hogy újra és újra megtapasztalják, milyen elmerülni az álmok és a képzelet csodás birodalmában, a gyermekkor világában.

2019. április 11., 12. • 20³⁰ és április 13., 14. • 15⁰⁰ és 20³⁰ – Fővárosi Nagycirkusz • Az előadást 8 éven felülieknek ajánljuk!

Ivan Viripajev

ÁLOMGYÁR (Dreamworks)

rendező: Viktor Rizsakov • *Nemzeti Színház – Budapest, Magyarország*

– Ivan Viripajev új és teljesen hihetetlen története az örök és egyszerű emberi értékekről szól – a házasságról, a szeretetről, a családról – ezúttal egy hollywoodi film mai nyelvezetét felhasználva. Az álmaink – a mi munkánk, amit bármi áron jól kell beteljesítenünk – mondja az Álomgyár kapcsán Viktor Rizsakov rendező, aki Viripajev számos darabját vitte már sikerre, így a Nemzetiben látható Részegeket is. A kortárs orosz szerző korábbi darabjaihoz hasonlóan a 2011-ben írt Álomgyár (Dreamworks) is a beteljesületlen emberi álmokról, a szeretet utáni vágyról szól, ám ebben az esetben a hollywoodi filmek stílusát idézve, játékos ironiával beszél ezekről a komoly, a mai embereket mélységesen érintő kérdésekről.

„Furcsa – mondja a darab egyik szereplője – maga olyan egyszerű dolgokról beszél, és ezek most olyan nyilvánvalónak tűnnek. Persze, ha maga mindezt a barátaim társaságában mondaná el, mindenki csak kinevetné. És én is velük együtt nevetnék.

– De én ezekről a dolgokról nem is beszélnék a maga baráti társaságában, mert mindaz, amiről beszélek, csak kettőnket érinti...” Vajon ismerősek számunkra a szereplők szavai? – teszi fel a kérdést a rendező, Viktor Rizsakov.

A darab szereplői elegánsak – szmokingban és estélyi ruhában tűnnek fel, vagy a legújabb divat szerint öltözve. Az amerikai filmek kliséivel találkozunk: egy péntek esti összejövetel, ahol a whisky, a narkotikum és a haverok határozzák meg az életérzést. Ezek mind olyan emberek, akikkel szinte minden amerikai mozifilmben találkozhatunk, és akikenél mindig minden „O.K.”. Ám a hollywoodi kliséket felhasználva Viripajev darabjának szereplői megint csak a lét értelmét, a szeretet lehetőségét kutatják – egy olyan világban, ahol az „álomgyár” abszurditásig fokozódó mesterséges közege már legyűrte a hétköznapi valóságot.

– Mi és a gyermekeink már egy virtuális valóságban létezünk, hamis értékek között tévelygünk, miközben járhatjuk a szánkat mindenféléről, buddhizmusról, pénzről, marihuánáról, megfélemlítve a legalapvetőbb emberi kapcsolatokról – a lényegről. Ez az előadás talán egy kicsivel közelebb visz bennünket ehhez a lényeghez – ígéri Rizsakov.

Viripajev, a kortárs európai színház mára már szinte kultikussá vált drámaíró-rendezője mintegy tizenhét évvel ezelőtt robbant be az orosz színház világába. Az egyik első, nagy sikerű drámája nyomán elnevezett és szellemi társával, Rizsakovval közösen elindított „Oxigen (Kiszorod)” művészeti „mozgalom” új hangvételű és szellemiségű, a mai kor emberének hiányérzetét megcélzó színházi nyelv megteremtésére tesz kísérletet. Azóta számos színművével keltett feltűnést az orosz, illetve európai színházi életben, és a művészetelméleti, filozófiai, etikai és vallási problémákat is érintő szövegeiből készült filmek és előadások mindig eseményszámba mennek.

2019. április 13., szombat, 19⁰⁰ – Nagyszínpad • (magyar nyelven, angol szinkrontolmácsolással)

Anton Pavlovics Csehov

MEGGYESKERT

rendező: Silviu Purcărete • *Nemzeti Színház – Budapest, Magyarország*

A Meggyeskert egy régi családi birtok felszámolásának fájó, ugyanakkor megmosolyogtató története. Ljubov Andrejevna Párizsból érkezik haza, hogy intézkedjen annak a földnek a sorsát illetően, mely saját gyermekkorát jelenti számára: csupa rom és csupa emlék. Még a születő szerelmek is naftalinszagot árasztanak, habár a túlélés ígérteit hordozzák... Az író utolsó drámája az elmúlás apoteózisa. Vagy van más kiút? Csehov tragédiára képtelen szereplői „szétszóródnak egy széthulló világban”. A Meggyeskert „nemcsak egyik világból a másikba történő elkerülhetetlen átkelésről szól, hanem a passzív ellenállásként jelentkező alkalmazkodásra való képtelenségről, szinte hallgatóságos, visszafojthatatlan elutasításáról annak, hogy gúny tárgyává tegye az értékeket, amelyekre a vesztesek az öntudatukat alapozzák...” – fogalmaz a műről a jelenünkre is érvényes Georges Banu kritikus.

„Nagyon vigyázz! Egyetlen felvonásban se vágj szomorú képet! Mérges lehetsz, de szomorú nem! Azok az emberek, akikben már régóta fészkel a bánat és hozzászoktak, csak füttyörésznek, és gyakran elméláznak” – írta a már súlyosan beteg Csehov Ranyevszkaja szerepét próbáló feleségének, Olga-nak.

A rendező, Silviu Purcărete, a világszínház igazi nagy mestere, aki 2017-ben Faust-adaptációjával varázsolta el a MITEM közönségét, másodszor dolgozott a Nemzeti színészeivel.

2019. április 14., vasárnap, 19⁰⁰ – Nagyszínpad • (magyar nyelven, angol felirattal)

Anton Pavlovics Csehov

IVANOV

rendező és adaptáció: Tatjana Mandić Rignonat • Szerb Nemzeti Színház – Belgrád, Szerbia

Az 1887-ben született mű a főhős, Ivanov fokozatosan kiábránduló, életunt személye köré fonja története szálát. De létezik-e vajon történet, s ha igen, hol kell keresnünk? Hol végződik az a benső világ, mely már észreveszi a külső jeleket? Tatjana Mandić Rignonat egy meghasonlott ember rekviemjét vitte színpadra, aki saját lényének alapvetése, és kitűzött céljai között vergődik.

Ivanov alakja maga a lélek múzeuma. A tény, hogy érzelmeinkről beszélünk, érzélgősséghez vezet, a gyakorlatiasság és a túléléshez szükséges erő viszont cinizmushoz. A XIX. század második felének Oroszországa, félúton a példának tekintett Nyugat, és önmaga nehezen mozdítható valósága között, az értelmiségi ember sorsának megpecsételője is.

A belgrádi Nemzeti Színház színészeinek közvetlen közeli játéka úgy hat a nézőre, mintha a bennük munkáló sors, a szeretet vágyával együtt kiszabadulna, és megérintene mindenkit, akinek bőre, szeme s füle van ahhoz, hogy ezt megérezze.

2019. április 16., kedd, 19⁰⁰ – Nagyszínpad – 2 óra 45 perc szünet nélkül • (szerb nyelven magyar szinkrontolmácsolással)

Székelly János

CALIGULA HELYTARTÓJA

rendező: Szász János • Nemzeti Színház – Budapest, Magyarország

Mit tehet Petronius, Szíria helytartója, ha Caligula arra kötelezi, hogy a jeruzsálemi zsinagógába a császár szobrát állíttassa be hatalmi szimbólumként? A Római Birodalom (jelképes) térhódítása súlyos veszteher az ottani zsidóságra nézve.

Petronius méltó ellenfélre lel a helyi főpap, Barakiás személyében, aki vitapartnereként lehetetlen morális helyzetbe hozza a római: egy nemzetet megsemmisíteni egy szobor miatt?

A lázadás és a lázítás nagyszerű drámája ez: képes-e Barakiás főpap szavakkal széttúzni egy fennálló rendet, Caligula parancsát, felébredhet-e a helytartóban a kétely? Mert ha igen, nem csak e rend omlik össze, hanem egy megingathatatlanul vélt ember, Petronius is elbukik.

A megoldás Caligula lefizetésében rejlik, amit Barakiás, az övéi nevében fel is vállal. Aranyat kilószámra a császárnak! A küldönc hozza is a hírt: Caligula kiegyezik. Ám az utolsó pillanatban, egy besúgó által felfejtett árulás folytán, Róma ura megváltoztatja döntését: a szobornak be kell kerülnie a templomba. Petronius élete legnagyobb dilemmája elé kerül: vagy teljesíti Caligula parancsát, s ezzel egy népet semmisít meg, vagy ő maga pusztul el.

Székelly János (1929–1992) erdélyi költő, író, drámaíró a 20. század második felének egyik legfontosabb alkotója. Székelly éppen a Caligula helytartója című 1972-es drámájával világirodalmi rangra is emelkedő életművet hozott létre, amely túllép és túlmutat a regionális (erdélyi) és aktuálpolitikai meghatározottságokon. Legjobb művei minden személyes vallomásszerűségük ellenére kifejezik a 20. századi ember transzcendens fogódzóktól való megfosztottságát éppúgy, mint ahogy korának közösségi sorskérdéseit is egyetemes igénnyel fogalmazzák meg.

2019. április 17., szerda, 19⁰⁰ – Gobbi Hilda Színpad – 1 óra 40 perc szünet nélkül • (magyar nyelven, angol felirattal)

Anton Pavlovics Csehov

VÁNYA BÁCSI

rendező: Rimas Tuminas • Vahtangov Állami Színház – Moszkva, Oroszország

Csehov drámaírói munkásságát sokan az abszurd színház előzményének tekintik, hiszen klasszikus értelemben vett „drámaiatlan” színműveiben a szereplők legtöbbször nem az csinálják, amit mondanak, és nem azt mondják, amit gondolnak. Az előadás litván rendezője, a világhírű Rimas Tuminas különleges utat választott a darab színpadra állítása során – éppen azokkal az érzésekkel és gondolatokkal szembesíti a nézőket, amelyeket Csehov hősei a legnagyobb lelki megrázkódtatások nyomán, belső világuk feltárásával mutatnak meg. Ezek a kitárulkozások lehetnek félszeg, esetlen megnyilvánulások, mint Ványa bácsi vagy éppen brutálisak, mint Asztrov esetében, de mindenképpen az emberi vágyak szenvedélyes kitöréseinek keresztül csodálkozhatunk rá emberi mivoltunk esendőségére, magányosságára, olykor nevetségességére. Az előadás ugyanakkor nem kineveti, hanem szeretetteljes megértéssel ábrázolja a széttört illúziók között vergődő, reménytelenségében is boldogságkereső embert. Rimas Tuminas rendezése egyúttal alkotói kísérlet annak megértésére, hogy szenvedésekkel, ki nem mondott fájdalommal és melankóliával teli darabjait Csehov miért is tekintette komédiának?

A legendás litván rendező, aki egyúttal a moszkvai Vahtangov Színház művészeti vezetője, Rimas Tuminas, a magyar közönség előtt is jól ismert, hiszen a MITEM eddigi programkinálatában kiemelkedő szakmai és közönségsikereket ért el Lermontov *Álarcosbál*, Puskin *Jevgenyij Anyegin* illetve Szophoklész *Oidipusz király* című előadásával. A *Ványa bácsi* Tuminas leghíresebb előadásai közé tartozik, melyet számos színházi díjjal is elismertek. Elnyerte többek között a „Kristály Turandot” díjat a legjobb rendezésért (2009-2010-es évad), a Sztanyiszlavszkij Nemzetközi Színházi díjat (2010), az Orosz Színházi Alkotók Szövetségének díját az évad legjobb előadásáért (2011), „Aranyaszék” Nemzeti Színházi díjat az évad legjobb előadásáért (2011).

2019. április 18., csütörtök, 19⁰⁰ – Nagyszínpad – 3 óra egy szünettel • (orosz nyelven magyar szinkrontolmácsolással)

Az előadást 14 éven felülieknek ajánljuk!

Szumbel Gaffarova

A JÖVEVÉNY

rendező: Farid Bikcsantajev • *Galiaszkar Kamal Tatár Állami Színház – Kazány, Oroszország*

A fiatal tatár író, Szumbel Gaffarova első, nagy port felkavaró darabja, amely az Ibsen International „Új szöveg – új színpad” program keretében valósult meg, a tatár nép 20. századi történetének egy kevésbé ismert, fájdalmas témáját dolgozza fel. Identitásuk megőrzése szempontjából a tatárokat, akik létszámukat tekintve Oroszország második legnagyobb népességű nemzetiségét jelentik, a sztálini Szovjetunió elnyomása illetve a II. világháború komoly kihívások elé állította. Többek között tragikus sors jutott osztályrészül azon tatár származású szovjet katonáknak és tiszteknek, akik német hadifogságba kerülve nem álltak át a fasiszta Németország oldalára, viszont a koncentrációs táborok szörnyűségét túlélve a sztálini gulag rendszer foglyai lettek. Azok viszont, akik nem tértek vissza hazájukba, szétszóródtak a nagyvilágban.

„A jövevény” című előadás főhőse, Nakip, a világháborút követően a sors akaratából Kanadába kerül, és lehetőséget kap az újrakezdésre. Egy távoli, vidéki helységben sikerül létrehoznia egy kis tatár falu mását, burgonyát termeszt, és a Halloween helyett inkább a tatár ünnepeket és szokásokat tartja. Még Joanne nevű kanadai feleségét is tatár módra „Zsanim”-nak (Lelkem) szólítja. Ám a szomszédja, aki ugyanolyan „jövevény”, mint ő, csupán skót gyökerekkel, egyik nap azzal a hírrel állít be, hogy az egykori szovjet állampolgárok szabadon visszatérhetnek a Szovjetunióba, nem fenyegeti őket semmilyen veszély. Vajon visszatér-e szülőföldjére hősünk, megkeresi-e első szerelmét, meglátogatja-e édesanyja sírját?

A groteszk szituációkban bővelkedő, keserű humorral átitott előadás arra a kérdésre keresi a választ, hogy miben ragadható meg egy nép identitása és lehetséges-e visszatérni a múltunkhoz, ha már egyszer elvesztettük tőle. Az előadás rendezője, Farid Bikcsantajev, a Kamal Galiaszkar Tatár Állami Színház főrendezője, az oroszországi színházi élet egyik fontos alkotója. Jon Fosse színművéből rendezett előadása, az „Egy nyári nap” a 2014-es MITEM-en nagy sikert aratott.

2019. április 23., kedd, 20⁰⁰ – Gobbi Hilda Színpad – 1 óra 20 perc szünet nélkül • (tatár nyelven magyar felirattal)

William Shakespeare

CORIOLANUS

rendező: Dmitro Bogomazov • *Ivan Franko Nemzeti Dráma Színház – Kijev, Ukrajna*

A *Coriolanus* a legendás római hadúr felemelkedését és bukását meséli el. A színmű alapjául szolgáló történetet Shakespeare Plutarkhosztól kölcsönözte. A tragédia egyúttal éles politikai dráma is, a családi kapcsolatok drámája és egy ember személyes tragédiája.

A darab hőse, Caius Marcius, arról híresült el, hogy a rómaiakkal folytatott csatáik során az ellenséges volszkokat kizsákmányolta. Katonai győzelmei elismeréseként kapta a Corioli nevet, miután meghódította a volszk Corioli városát. A győzelem után hazatérve a vitéz harcos belevág a nagypolitikába, a Római Köztársaság konzulátusát célozva meg. A politikai harcokban azonban a nyílt csatákban győzelemhez szokott legyőzhetetlen és kitaró hős sebezhetővé válik: az egyenes, őszinte és tántoríthatatlan Coriolanus nem képes a megtévesztésre és a trükkökre. A politikai manipulációknak köszönhetően a rómaiak megbecsülés és elismerés helyett a nép ellenségének titulálják a bátor harcost és életfogytig tartó száműzetésre ítélik. A dühös Coriolanus elhagyja a várost. Bosszút forralva korábbi ellenségeivel, a volszkokkal szövetséget köt és Róma ellen vezeti seregét. A döntő támadás előestéjén azonban anyja könyörgésétől meghatva úgy határoz, nem dönti romba Rómát, ezért a döntését pedig az életével fizeti.

„... Az anya fontos szerepet játszik a tragédiában, „a leggyönyörűbb és legtökéletesebb anya-figura, akit Shakespeare valaha is alkotott.” Shakespeare saját édesanyja alakját örökölte meg a karakterben, akit csak akkor tudott a maga teljességében felidézni, mikor az elhunyt 1608. szeptember 9-én. Shakespeare kétségtelenül részt vett a temetésén és utána még pár vasárnapot Stratfordban töltött. Ebből arra következtethetünk, hogy édesanyjának a halála mindvégig hatással volt rá a *Coriolanus* megírására közben.” (Ivan Franko, W. Shakespeare: Coriolanus).

2019. április 24., szerda, 19⁰⁰ – Nagyszínpad – 3 óra 50 perc egy szünettel • (ukrán nyelven magyar és angol felirattal)
Az előadást 13 éven felülieknek ajánljuk!

Vaszil Stefanik

MORITURI TE SALUTANT

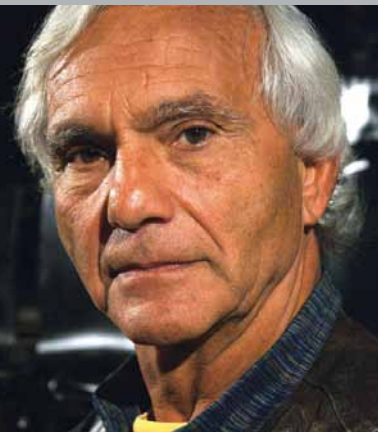
rendező: Dmitro Bogomazov • *Ivan Franko Nemzeti Dráma Színház – Kijev, Ukrajna*

A *Morituri te salutant* című előadás az ukrán lélektani próza mestere, Vaszilij Sztrefanik (1871-1936) legismertebb novellái nyomán született. A neves ukrán szerző többnyire tragikus hangvételű művei a falusi élet hétköznapijairól szólnak, azokról az emberi drámákról, amelyek nap mint nap lejátszódnak egy vidéki közösségben anélkül, hogy a benne szereplő hősök felismernék azok jelentőségét vagy lényegét. A *Kocsmá*, a *Magányos nő*, az *Esti óra*, *Szenteste*, *Május*, *Álom*, *Fiúk*, *Bűn*, a *Nálunk minden ünnep* című novellák nyomán színpadra állított, egyszerűségében is megrázó előadás során a mindennapok szürkesége mögött feltárnak a szülők és gyermekek, a férfiak és nők között feszülő ellentéteket, illetve a születés és a halál, az álmok és a valóság közötti feloldhatatlanul tragikus viszony. Ugyanakkor a darab szereplői a túlélésért vívott kemény küzdelem ellenére soha nem adják fel a reményt, hogy sorsuk egyszer jobbra fordulhat. És ahogy az a valóságban is lenni szokott, életük során állandóan keverednek a tragikus és komikus szituációk, ám a különféle események és karakterek kavalkádjában egy dolog mégis állandó marad – az emberségre, az emberi méltóság megőrzésére való törekvés. Bármilyen szélsőséges erkölcsi vagy éppen fizikai megpróbáltatást is mérjen rájuk a sors, helyt kell állniuk minden körülmények között. Még akkor is, ha ez az életükbe kerül.

Az előadás a zene, az ének, a mozgás, a látvány folyton változó, polifonikusan egybefonódó kompozíciójaként született meg, és egy többretegű, metaforákban gazdag színházi formanyelven beszél az emberi lélek legmélyebb rezdüléseiről, kétségeiről, szenvedéseiről, sajátos misztériumjátékként a megtisztulás reményét sugallja a nézők számára.

Az előadás rendezője az egyik legjelentősebb kortárs ukrán színházi alkotó, Dmitro Bogomazov, aki egyúttal a kijevi Ivan Franko Nemzeti Dráma Színház főrendezője is.

2019. április 25., csütörtök, 17⁰⁰ – Kaszás Attila Terem – 3 óra 20 perc egy szünettel • (ukrán nyelven magyar és angol felirattal)

ODIN TEATRET

Az ártatlanok trilógiája

A háború és áldozatainak ártatlansága

Az ártatlan szó vakítóan világos.

Nem érezzük bűnösnek magunkat, hiszen tisztában vagyunk azzal, hogy a bűntudat lelkiismeretünk reakciója. Ez a reakció pedig nem kapcsolódik automatikusan a gáztetthez, amit tán jogosnak tartott önvédelemből követtünk el. Nézzünk szembe a háborúval: akár egy tigris ábrázata.

Ha egy tigris szétmárcangol egy gyermeket, az nyilvánvaló tragédia, ám a tigris romatlansága nem kérdőjeleződik meg. Az ártatlanság nem számol a károkkal, csupán a szándék tisztaságát követeli meg. A háború harcosai számára ez egybeesik szerepük tisztaságával a küzdelem gépezetében, melynek célja az ellenség megsemmisítése. Általában nem kapcsoljuk az ártatlan kifejezést a háborúhoz, sokkal inkább az áldozatokhoz, akik nem követnek el erőszakot vagy pusztítást. Árvákra, özvegyekre vagy nőkre gondolunk, azokra, akik a háború büntelenségét saját testükön át tapasztalják.

Az Odin Teatret trilógiája az ártatlanság sokféle formáját veszi számba, miközben felteszi a kérdést: talán mindannyian ártatlanok vagyunk?

TRILÓGIA - Első táj: a múlt (1990-2000)

A FA

rendező: Eugenio Barba • *Odin Teatret* – Holstebro, Dánia

Egy madarak által elhagyott táj /Inger Langstednek/

A Történelem fája növekszik: az élet és a halál táplálja.

Körülötte gyerekkatonák és imádkozó szerzetesek táncolnak együtt hadvezérekkel, egy magányos anyával, és egy költő lányával, aki gyerekként arról álmódzott, hogy repül majd az apjával együtt.

Két mesélő mutatja be, és kommentálja a jeleneteket és karaktereket: a szír sivatagban két Yazidi szerzetes elültet egy kőrtét, hogy visszacsalogassák az eltűnt madarakat. Nigériában egy anya egy fa árnyékában pihen, amely a felejtés fája – karjaiban egy tökébe rejtve lánya fejét tartja. Egy európai hadvezér elmagyarázza egy afrikai hadvezérnek, hogy miért szükségesek az etnikai tisztogatások – az afrikai ezután emberáldozatot mutat be, hogy a saját gyerekhadserégét sebezhetetlenné tegye, mielőtt harcba indulnak. Egy lány a babáival játszik a fa körül, amit az apja ültetett, amikor megszületett, és azon gondolkodik, vajon a madarak milyennek látják a földet a levegőből.

A Történelem fája végül lehajol a kőrték súlya alatt és otthont kínál a madaraknak, amelyek a nézők feje fölött szállnak. De miféle madarak ezek?

2019. április 24., szerda, 17⁰⁰ – Kaszás Attila Terem – 1 óra 20 perc szünet nélkül
(dán, olasz, angol, bengáli és balinéz nyelven, felirat nélkül) • *Az előadást 12 éven felülieknek ajánljuk!*
Figyelem, az előadást a művészek kérésére nem feliratozzuk és nem lesz szinkrontolmácsolás sem.
Az előadás szövegek könyvét megtalálják a Szenáriumban illetve letölthetik honlapunkról.

TRILÓGIA - Második táj: a jelen (2010-2018)

NAGYVÁROSOK A HOLD ALATT

Koncert Bertolt Brecht szellemében

rendező: Eugenio Barba • *Odin Teatret* – Holstebro, Dánia

Többször váltanak országot mint cipőt

A hold fentről figyeli a nagyvárosokat, melyek lángra lobbannak alatta, az európai metropoliszoktól a közép-ázsiai metropoliszokig; Hirosimától Halle-ig; a császári Kínától Alabamáig. A hold hangja csúfondáros, döbrent, közömbös. Együttérzése nem ismer se melankóliát, se vigasztalást. „A Nagyvárosok a hold alatt” előadásunk a véletlen szülötte: 2000-ben Németországban a Bielefeld-i kórház pszichiátriai osztályának páciensei és a társulatunk közötti kulturális cseréből nőtt ki. Azt gondoltuk, egyszeri alkalom lesz, de azóta is a repertoárunkon van. Korunk Történelmének száműzetéssel, mérsárlásokkal teli borzalmait meséli el számunkra kedves költők dalainak kíséretében: Bertolt Brecht, Jens Bjørneboe, Ezra Pound, Li Po. (Eugenio Barba) • Zene: Hanns Eisler, Kurt Weill, Frans Winther és mások.

2019. április 25., csütörtök, 20⁰⁰ – Gobbi Hilda Színpad – 1 óra szünet nélkül
(angol, olasz és német nyelven magyar felirattal) • *Az előadást 12 éven felülieknek ajánljuk!*

TRILÓGIA - Harmadik táj: a jövő (2031)

THE CHRONIC LIFE

rendező: Eugenio Barba • *Odin Teatret* – Holstebro, Dánia

Itt az emberek esznek anélkül, hogy éhesek lennének, isznak anélkül, hogy szomjaznának.

És végül béke lett. A „The Chronic Life” a harmadik világháború után játszódik, 2031-ben, Európa több országában. Csoportok és egyének találkozhatnak és méretetnek meg egymással álmaik, csalódásaik és vágyaik által. Egy latin-amerikai fiú érkezik: apját keresi, aki megmagyarázhatatlanul eltűnt. „Hagyj fel a kereséssel!” – mondják körülötte, s kísérik ajtóról ajtóra. A fiút végül nem valamiféle tudás vagy ártatlanság menti meg. Inkább egy újonnan létrejött tudatlanság vezeti el az ajtajához. Mindez összezavar bennünket, akik nem hiszünk többé a hihetetlenben: hogy egyetlen áldozat élete felbecsülhetetlen, hogy többet ér Istennél.

2019. április 27., szombat, 20⁰⁰ – Gobbi Hilda Színpad – 1 óra 10 perc szünet nélkül
(dán, spanyol, angol, román, cseh és baszk nyelven, felirat nélkül) • *Az előadást 12 éven felülieknek ajánljuk!*

ÁLDOZATI ÉNEKEK (Gitanjali)

Tagore és Lálán

Parvathy Baul és Wittek Béla koncertje

„Egész életemben Téged kerestelek dalaimmal. Vezettek őt engem házról házra, és tapogattam velük köröskörül, keresve, puhatólózva az én világom után...

Dalaim tanítottak mindenre, amit valaha megtanultam, megmutattak titkos ösvényeket, szemem elé hoztak sok csillagot szívem horizontjáról.

Ők kalauzoltak naphosszat a kék és kín vidékének rejtelmén át, s lám, végre, mely várkapu ez, amelyhez elhoztak estére, utamnak végére?” (Szentirmay Gizella fordítása)

Bár **Rabindranath Tagore**, mint költő nagy népszerűségnek örvendett Magyarországon – olyan nagy költőink fordították, mint a fenti részlet tolmácsolója, Babits Mihály – mégis kevesen tudják róla, hogy rendkívül termékeny zeneszerző is volt. Hozzávetőleg 2230 dala Rabindra Sangeet néven szinte műfajt teremtett, amely nagyon közkedvelt Indiában, elsősorban Nyugat-Bengál és Banglades területén. Tagore költészetére mély hatást gyakoroltak szülőföldjének baul dalai. A baul mai napig élő énekes hagyomány, amely mesterről tanítványra száll. Küldetése, hogy emlékeztessen, ráébredjen az egyetemes szeretet virágjára, amely minden szívben kinyílhat kasztól, társadalmi osztálytól, vallástól vagy bármely más, emberek alkotta határoktól függetlenül.

Lálán (1772(?) – 1890 okt. 17.), akit hol szentnek, fakírnak, sahnak vagy mahátmának neveznek, az egyik legjelentősebb baul énekes volt. Dalokat írt, társadalmi reformer és gondolkodó volt, aki a bengáli kultúra ikonikus alakjává vált. Lálán egy olyan világot énekelt meg, amelyben minden vallás és hit harmóniában él egymással. Élete utolsó szakaszában a Tagore család birtokán élt, ekkor készítette róla Rabindranath bátyja, Jyotirindranath a fenti tusrájot, amely a leghitelesebb emlék Lálánról. Hozzávetőleg 2000-től 10000-ig terjed dalainak száma, de csak 800 ismertről mondható el teljes bizonyossággal, hogy tőle származik. Nem írta le dalait, azt tanítványai jegyezték le vagy adták tovább szájról szájra. Rabindranath Tagore volt az első, aki kiadott közülük néhányat.

PARVATHY BAUL

Nyugat-Bengáliából származó baul énekesnő, festőművész és mesélő. Gyermekkorától részesült zenei és táncoktatásban, majd vizuális művészeteket tanult Santiniketanban a Tagore által alapított Kala Bhavan Egyetemen. Itt hallotta először későbbi mesterének, Sanatan das Baulnak a koncertjét, amelynek hatására az évezredes baul hagyomány útjára lépett. 1995 óta lép föl szülőhazájában, Bengáliában és szerte Indiában. Számos nemzetközi fesztiválon részt vett meghívott művészként: Festival de l'Imaginaire (Párizs), Festival international du Conte et du Monodrame (Beirut, Libanon), Ethnomad (Genf, Svájc). Nevezetes helyszíneken vendégszerepelt világszerte: a kiotói Nó-színházban együtt lépett föl a Kamigata-mai és a Kyogen japán táncagyományát folytató előadókkal; szerepelt a New York-i World Music Centerben, a Chicagói Egyetemen, valamint Peter Schumann színházában (Bread and Puppet Theatre, Vermont).

Baul dalai, a metszetei és videó-dokumentumai megtalálhatóak az amsterdami Tropenmuseum dél-ázsiai gyűjteményében. 2018-ban elnyerte az egyik legfontosabb indiai művészeti díjat (Sangeet Natak Akademi Award).

WITTEK BÉLA

1987-ben szerzett diplomát a Budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola klasszikus gitár szakán. Szitározni, illetve klasszikus indiai zenét 1994-től Kozma Andrásztól, Ravi Shankar tanítványától tanult. 2000-ben alapította a *Talea* együttest, melynek repertoárjában középkori és reneszánsz dallamok, 16-17. századi erdélyi és felvidéki udvari zenék, illetve magyar népzene feldolgozásai szerepeltek. Klasszikus zeneművekkel és saját szerzeményeivel Magyarországon kívül Svájcban, Ausztriában, Szlovéniában, Horvátországban, Lengyelországban és Romániában koncertezett. 1999-ben jelentette meg a Fonó Records Erdélyi Györggyel „Fokról-fokra” című közös lemezét, melyen Pilinszky János versei hallhatók. A költészet és a zene összekapcsolása érdeklődésének fő területe. Az elmúlt 20 évben számos színházi előadáshoz szerzett zenét (Balázs Béla: *Tündér*; Nemes Nagy Ágnes: *Ház a hegyoldalon*; Sergi Bebel: *Mobil*; *Világzépánászátkisasszony*; Verebes Ernő: *Gerendák*).

Wittek Béla autodidakta módon számos más hangszeren megtanult zenélni. A mostani koncerten údon (arab lant) játssza Tagore és Lálán dalaihoz komponált zenei kíséretét.

Saulius Šaltenis

KURAFIAK

rendező: Eimuntas Nekrošius

Klaipeda Dráma Színház – Klaipeda, Litvánia

Több mint húsz év után újra együtt dolgozott a két kiemelkedő litván művész: Eimuntas Nekrošius és Saulius Šaltenis, aki saját regényéből írt színdarabot, kifejezetten a rendező számára. Saulius Šaltenis-től magyarul eddig egy groteszk színjáték (*Sicc, Halál!*) és egy novella (*Szabadságon*) jelent meg. A *Kurafiak* című regény színpadi változata különösen időszerű most, amikor Litvánia újjászületésének centenáriumi ünnepét ünnepli. Šaltenis regénye visszaviszi a közönséget a 18. századba, Kis-Litvániába, az ország délnyugati részébe, amely abban az időben porosz fennhatóság alá tartozott.

A regény több réteget sűrít magába: Litvánia történelmi múltját, legendáit, babona-világát, régi pogány mitológiáját, mágiát, varázslatot, boszorkányságot, a Szentírás részleteit. Mitológia és valóság, élet és halál, örökkévalóság és mindennapi élet – mindez szervesen összefonódik. A történet mélyre hatol, a litván nemzet alapvető lényegét érinti, annak ősi eredetét, és azt a mélyen rejlő erőt, amely a nemzet megmaradását biztosítja. Visszafogottsága, mély és bizonyos fokig elfojtott érzelmei, esztétikai és ugyanakkor feloldhatatlan szimbolizmusa révén a *Kurafiak* meglepően pontosan közvetíti Klaipeda tartomány és Kis-Litvánia szellemét.

2019. április 26., péntek, 19⁰⁰ – Nagyszínpad – 3 óra 40 perc egy szünettel • (litván nyelven magyar és angol felirattal)
Az előadást 14 éven felülieknek ajánljuk!

Georg Büchner

WOYZECK

rendező: ifj. Vidnyánszky Attila

Nemzeti Színház – Budapest, Magyarország

A háborút és az őt körülvevő világot megemészteni nem képes kisember „papírhajó az óceán közepén” – a jelen előadás fő mottója, legalábbis ez. Sorsukra hagyatva, az esztétikát veszítő hős és az őt övező szűkszavú, lecsupaszított karakterek mind a békétlenséget övező örök szorongás, az ösztönök megborulásának és a szerelem elkorcsosulásának egészét adják ki. Mindazonáltal, a kiút és a megváltás folyamatosan karnyújtásnyira van a főhöstől, ám a tragikus kifejelet pont ebből a közelségből származik: Woyzeckre, akár egy megrészegült cirkuszi artistára, egyre jobban hat a gravitáció, míg végül a zuhanás elkerülhetetlenné válik.

A fiatal alkotócsapat Büchner művén keresztül keresi a választ arra, hogy mai „plakátmagányunkban”, kitalált ideák között, képesek vagyunk-e újra felismerni és megélni érzelmeinket és emberségünket. Valamint nagy kérdés az is, vajon melyek azok az ideák, melyek természetünkben fakadnak követendő, és nem egy mesterséges társadalmi folyamat negatív produktumai. „Vannak alkalmak, melyek, hogy úgy mondjam, túl jelentősek ahhoz, hogy kihasználják őket; akadnak dolgok, melyek semmi más, egyedül magukon szenvednek hajótörést.” – Franz Kafka.

2019. április 28., vasárnap, 15⁰⁰ – Kaszás Attila Terem – 2 óra szünet nélkül
Az előadást 16 éven felülieknek ajánljuk! • (magyar nyelven angol szinkrontolmácsolással)

Jan Mikulášek, Dora Vicieníková és a csapat

HAMLETEK

rendező: Jan Mikulášek

Divadlo Na zábradlí – Prága, Csehország

A Divadlo Na Zábradlí (Színház a korláton) Prága Óvárosában egy kis színház, nagy történettel. 1958-ban nyitotta meg kapuit. 1962-ben Jan Grosmannt vette át az együttes vezetését, s hamarosan a modern cseh színház egyik legjelentősebb műhelyévé vált. Itt kerülhettek színpadra Václav Havel első darabjai, a *Kerti ünnepély* és a *Leirat*. Legendás előadások sora született: Jarry Űbű átirat, Kafka A per című regényének színpadi változata. 2014-től egy fiatal csapat vette át a színház vezetését Petr Štědroň, Jan Mikulášek és Dora Vicieníková vezetésével. Kerülik a klasszikus darabokat, és rendszerint eredetileg nem színházak számára írt szövegekhez nyúlnak, gyakran naplóból, levelezésből, epikus művekből születnek előadásuk.

A Mikulášek – Vicieníková alkotópáros eredeti produkciója a színészek életének játékának, a színészkedésnek a témáját járja körül. Hány személyiséget kelthet életre egy színész és milyen következményekkel kell megbirkóznia? Vajon a színészet tényleg álomszakma? A rendezőnek mindig igaza van? Miért nem kellene gyerekeknek és kisállatoknak színházban játszaniuk? Kérdések és válaszok a színházi világ kulisszái mögül.

2019. április 28., vasárnap, 20⁰⁰ – Gobbi Hilda Színpad – 1 óra 30 perc szünet nélkül
(cseh nyelven magyar felirattal)

Tennessee Williams

A VÁGY VILLAMOSA

rendező: Michael Thalheimer

Berliner Ensemble – Berlin, Németország

Már régen a múlté a jólét, amikor az elegáns Blanche megérkezik a hűgához, Stellához, aki szűkös körülmények között él lengyel bevándorló férjével, Stanleyvel. A súlyos titkokat magában hordozó Blanche előkelő viselkedése, álmodozó, szeretetre éhes személyisége homlokegyenest ellentétes Stanley nyers férfiasságával. A két személyiség összecsap, felőrli és elpusztítja egymást.

Tennessee Williams klasszikus, 1947-es darabja (amelyből világhírű film készült Marlon Brando és Vivien Leigh főszereplésével) New Orleansban játszódik, az amerikai dél világában. Michael Thalheimer rendező a rá jellemző módszert választja ezúttal is: kiszakítja a művet az eredeti milióból, és dráma lényegére koncentrál. Pengeélesen mutatja meg az emberi kapcsolatokat, a társadalmi viszonyok széthullását, az egzisztenciális lecsúszás végpontjait.

A német kritika nem fukarkodott a jelzőkkel a tavalyi bemutató kapcsán: grandiózus, művészi és okos, sötét és magával ragadó, színházünnep és lenyűgöző alakítások sorozata. A kaukázusi krétakör tavalyi sikere után újra a kortárs német színház legjavát hozza el a MITEM-re Thalheimer és a Berliner Ensemble.

2019. április 29., hétfő, 19⁰⁰ – Nagyszínpad – 1 óra 45 perc szünet nélkül • (német nyelven magyar és angol felirattal)

Federico García Lorca

BERNARDA ALBA HÁZA

A portugál kormány és a DGArtes közös produkciója.

GOVERNO DE PORTUGAL
SECRETÁRIO DE ESTADO DA CULTURA

dgARTES DIREÇÃO GERAL DAS ARTES

rendező: João Garcia Miguel

Companhia João Garcia Miguel – Lisszabon, Portugália

„Számomra Federico Garcia Lorca költészete, élete, a dolgok mélyére ható látásmódja és művészi missziója a föld és a test mély kapcsolatáról árulkodik. A föld és a test régóta társak, szövetségesek. A Lorca írásai és az univerzum közötti kapcsolat a kozmosz megértésén alapszik, annak az elveszett és újra felfedezett örökségnek a megértésén, mely sárrá lesz, melybe lemerülünk, miközben virágok magjait keressük. És a zene... A Casa de Bernarda Alba a világban egyre csak növekvő elszigeteltség ellen szóval fel, mely rágalmat és ellenállást szül. Mai világunk kegyetlen fényében egyre több „Bernarda” tűnik fel, mint életeket porrá zúzó szörny. A „Bernarda Albák” bezárják a házuk ajtaját, az intézményeink pedig egyre kényszerítőbb, korlátozóbb tereké teszik e zárt tereket. Harcolnunk kell hát, mert nem mindenki kap egyenlő esélyeket. A „Bernardák” beszédei az elnyomás és a cenzúra mechanizmusaitól hangosak, mintha a szabadságot védenék, miközben csak összesezarnak minket. Az egyén szabadságának elsorvadása mindennapos jelenség, olyan történetek egymásutánja, melyeket nem tagadhatunk meg, és nem utasíthatunk vissza, és amelyek közvetlenül hatnak ránk, „börtönlétre” kárhoztatva minket. A félelem ébren fekszik velünk minden éjjel. A félelem „az apa halálától” – az apától, aki megmenthetne minket és egy szebb jövő felé vezethetne – újra és újra felszínre tör. A félelem tesz minket a jövő és a múlt árváivá.” (João Garcia Miguel)

2019. április 30., kedd, 17⁰⁰ – Gobbi Hilda Színpad – 1 óra 15 perc szünet nélkül

Az előadást 16 éven felülieknek ajánljuk! • (portugál és angol nyelven magyar felirattal)

Iran Gajip

KORKUT LEGENDÁJA

rendező: Jonas Vaitkus

Auezov Kazah Állami Dráma Színház – Almati, Kazahsztán

A kortárs kazak költő darabjának témája a halhatatlanság keresése, amit a főhős, Korkut, a szent dalnok végül a zenén keresztül lel meg: csodálatos hangszere énekével (*kűj*) megállítja a levegőben a madarakat, és még a halál sem közelít hozzá. Korkut – akinek alakja több történelmi leírásban is felbukkan – feltehetően a 8-9. században élt (egyesek szerint 95 évet, mások szerint 190 évet, de van olyan forrás is, amely 400 évre teszi életidejét.)

„A Szir-darja folyó melléki egyik kazak variáns szerint a bölcs Korkut először a világ egyik eldugott sarkában élt, de egy éjjel azt álmodta, hogy néhány ember sírt ás. Megkérdezte tőlük, hogy kinek ássák a sírt, mire azok azt válaszolták, hogy azt a bölcs Korkutnak ássák. Amikor felébredt álmából elhatározta, hogy megszököik a halála elől, és a világ egy másik végébe menekült. Ott is ugyanazt az álmot látta, ezért úgy döntött, hogy a világ közepén fog letelepedni. Így jutott el a Szir-darja folyóhoz, ahol ismét azt álmodta, mint korábban. Úgy éreztte, hogy a földön ő nem élhet, ezért levetette a bekecsét, azt a folyó vizére terítette, arra ült rá és így élt még további 100 évet. /.../ Ugyancsak a kazakok körében terjedt el az a monda, amely szerint Korkut Atya népi-ének költő volt, és ő találta fel a kobozt, valamint a tamburát. A koboz a kazakoknál vonós, a tambura pedig pengetős, széles körben elterjedt népi hangszer. Így a monda arra utal, hogy az összes húros hangszer feltalálója Korkut Atya volt. Amikor kobzon játszanak a kazak sámanok, énekükben a tanítójuknak tartott Korkut Atya segítségéért fohászkodnak /.../ A kazak népdalokban gyakran előforduló képes beszéd, hogy a szerelmes ifjú kedvese szemét 'Korkut gyűjtötte mécseshez' hasonlítsa.” (Adorján Imre)

A *Korkut legendája* az előadás alkotói szerint a civilizáció, a kultúra, a művészet, a *kűj* (tradicionális kazak hangszeres szólóműfaj), valamint a szent és spirituális fogalmak rekvijmeje. A *Korkut legendája* az univerzum élete – a vallások fúziója... A rendezés a nagy litván mester, Jonas Vaitkus műve.

2019. április 30., kedd, 20⁰⁰ – Nagyszínpad – 2 óra szünet nélkül • (kazah nyelven magyar és angol felirattal)

Bertolt Brecht

A GÖMBFEJŰEK ÉS A CSÚCSFEJŰEK

rendező: Zsótér Sándor

Nemzeti Színház – Budapest, Magyarország

Brecht kevés darabjára hatottak úgy a napi politika változásai, mint *A gömbfejűek és a csúcsfejűek*. A darab 1932 és 1936 közötti időszakban keletkezett, amikor Németország előre nem látható módon, és mértékben átváltozott. Brecht megbízást kapott, hogy a berlini Volksbühne számára dolgozza át Shakespeare *Szeget szeggel* c. darabját. Az 1932 januárjára tervezett bemutatóra nem került sor. Brecht végül az átdolgozás helyett inkább saját darabot írt, amelynek első kézírata már 1932 végén megjelent egy színházi kiadónál, és az ún. 1933-as, tovább javított változat nyomdakészen várta, hogy kiadják Brecht *Versuche* (Kísérletek) című sorozatában, de már nem volt rá mód. A történelem utolérte a szerző felvetette problémát, és a szerzőt is. „Világgá űztek – / S volt rá jó okuk.”

A Reichstag égésének másnapján, 1933. február 28-án Brecht családjával együtt elhagyta Németországot, kofferjében a *Gömbfejűek* kefelevonatával. A *Szeget szeggel*-ből megtartotta a kiindulópontot, és néhány motívumot. Shakespeare hercege gyenge uralkodó, aki nem tud úrrá lenni a birodalmában tomboló szabadosságon. Átengedi hatalmát a hite szerint talpig becsületes, aszkéta Angelónak. De Angelo nem aszkéta, és csúnyán visszaél a hatalommal. Aztán a jó herceg visszatér, és mindent jóra fordít. De annak, hogy a rossz, amit jóra kell fordítani, bekövetkezhetett, ő az oka. Gyengesége, gyávasága, az emberismeret hiánya. Brecht Alkirálya sem képes leküzdeni országában a túltermelési válság okozta gondokat. A baj nem erkölcsi. Gazdasági. Alantasabb. Durrabb. És durvábbak az emberek, a problémák, a megoldások.

A gömbfejűek és a csúcsfejűek nem tartozik a Brecht-kánonhoz. A tandrámák és az emigrációban született „nagy” darabok közti intervallumban született. De az emberi természet ugyanabban a gazdagságában mutatkozik meg, mint valamennyi darabjában. És az indulat, a valódi problémák szenvedélyes néven nevezése, hogy nyíljon már fel a szemünk, lássunk már tovább az orrunknál – az hamisítatlan Brecht.

2018. május 2., csütörtök, 19⁰⁰ – Gobbi Hilda Színpad – 2 óra 35 perc egy szünettel • (magyar nyelven, angol felirattal)

Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij

A FÉLKEGYELMŰ

rendező: Martin Huba

Komáromi Jókai Színház – Komárom, Szlovákia

Egy romlott, élvhajász és pénzsóvár világban ha valaki tisztességes és emberi módon él, megbélyegzik. Félkegyelmű – mondják Miskin hercegre, Dosztojevszkij világhírű regényének főhőse is. S bár kikacagják a herceg jóságát és naivitását, az a krisztusi magatartás, amivel a herceg ebben a pusztulásra ítélt közegben létezik, különös erővel bír. Megváltható-e még az ember? – kérdezi Dosztojevszkij. A krisztusi szeretet utat talál-e a romlottság útvesztőjében? Vagy csak egy sóhaj, gúnyos kacagás, legyintés a válasz? A Komáromi Jókai Színház 2017. decemberében mutatta be F. M. Dosztojevszkij *A félkegyelmű* című regényének színpadi adaptációját. Az előadás rendezője, Martin Huba visszajáró rendezője a színháznak, nyolcadik alkalommal tért vissza alkotói stábjával – Jozef Ciller dizslettervezővel, Milan Čorba halála óta Peter Čanecký jelmeztervezővel, Juraj Letenay koreográfussal – a komáromi társulathoz. A *félkegyelmű* című előadás 2018 júliusában a Magyar Színházak XXX. Kisvárdai Fesztiválján a verseny közönségdíját, Bandor Éva, a társulat Jászai Mari-díjas színésznője pedig a legjobb női mellékszereplőnek járó díjat nyerte el Lizaveta Japancsina megformálásáért.

2019. május 3., péntek, 19⁰⁰ – Gobbi Hilda Színpad
(magyar nyelven angol szinkrontolmácsolással)

SAIGON

rendező: Caroline Guiela Nguyen

Les Hommes Approximatifs – Franciaország

„Amikor Saigonról beszélünk, miről is beszélünk tulajdonképpen? Franciaországról? Vietnámról? Martin Sheenről az Apokalipszis most című film elején? Arról a 235 vietnámi étteremről Franciaországban, amelyek ezt a nevet viselik? Valójában ez az egész nemcsak a vietnámiakat vagy az Indokínába került franciákat érinti, hanem a kollektív emlékezetünket. Saigon mindannyiunkhoz tartozik.” – nyilatkozta Caroline Guiela Nguyen az Avignoni Fesztiválon, ahol 2017 júniusában mutatták be a darabot. A különös – Les Hommes Approximatifs (Hozzávetőleg emberek) – nevű társulat 2009-ben jött létre a rendezőnő kezdeményezésére, aki a számos klasszikus darab színrevitele után a „világ zaját” akarta hallatni, és színészeivel, alkotótársaival azóta kortárs témákat dolgoznak fel nagy sikerrel. Bár anyai ágon vietnámi gyökerekkel rendelkezik, Caroline Guiela Nguyen mégsem önéletrajzi előadást rendezett, és legkevésbé akart a gyarmatosításról beszélni. A száműzetés, a hontalanság, a nyelvvesztés, családok szétszakadása, szerelmesek kénytelen elválása egyéni sorsokon keresztül jelenik meg a vietnámi emigráns Marie-Antoinette párizsi éttermében, ahol a karaoke dalokon keresztül szakadnak fel a múlt emlékei. Az előadás az elmúlt évben a világ legkülönbözőbb tájain járt, és e sorsok nyilván mindenütt másképp rezonálnak. Nálunk minden bizonnyal érzékeny húrokat fognak megpendíteni.

2019. május 4., szombat, 18⁰⁰ – Nagyszínpad – 3 óra 40 perc egy szünettel
(francia és vietnámi nyelven magyar és angol felirattal) • Az előadást 14 éven felülieknek ajánljuk!

Erland Josephson

EGY NYÁRI ÉJ SVÉDORSZÁGBAN

rendező: Eirik Stubø

DRAMATEN – Királyi Dráma Színház – Stockholm, Svédország

„Ha a film nem dokumentum, akkor álom. Ezért a legnagyobb Tarkovszkij mindenki közül. Magától értetődő természetességgel közlekedik az álmok világában, nem magyarázkodik, különben is mit magyarázna? Látó ember, aki formát tudott adni látomásainak a legsúlyosabb, de egyszersmind legképlekenyebb közegekben.” – írta Ingmar Bergman „Laterna Magica” című önéletrajzában.

Erland Josephson darabja, az „Egy éj a svéd nyárban” Andrej Tarkovszkij utolsó filmje, az 1985-ben Gotlandon készült „Az áldozat” forgatásáról szól. Gyengéd és humoros hangnemben idézi fel az orosz rendező és a svéd színészek találkozását. Miközben a szereplők és a stáb egyre türelmetlenebbül várakoznak a nyári éjben, át kell gondolniuk a játékról, életről, nyelvről és művészetről alkotott elképzeléseiket. Erland Josephson olyan nagy rendezőkkel dolgozott együtt, mint Ingmar Bergman, Andrej Tarkovszkij és Peter Brook, számos film- és színházi szerepe nemzetközileg is elismert. Íróként főleg a svéd és nemzetközi szinten ismert színészekről és rendezőkről alkotott portréit méltatták, illetve a Dramaten igazgatójaként eltöltött éveiről írt visszaemlékezéseit.

2019. május 5., vasárnap, 15⁰⁰ – Gobbi Hilda Színpad – 1 óra 20 perc szünet nélkül
(svéd nyelven magyar és angol felirattal)

Madách Imre

AZ EMBER TRAGÉDIÁJA

rendező: Vidnyánszky Attila

Nemzeti Színház – Budapest, Magyarország

Fesztiválunk névadójának, Madách Imrének az emberiség drámája az összüllöktől kezdve, ahogy a világegyetem tágul, egyre nagyobb rálátást nyújt a főhősnek, Ádámnak arra az időfolyamra, amit történelemnek nevezünk. Ám az „útvezető”, a megelégedéssel ironizáló „okosördög”, egy olyan jövőképet festi le, melynek alapja a kétely, felépítménye pedig a tragikum. Lucifer, intést és tudást ötvözve próbálja Ádámot rábírni, ne fogadja el az isteni megoldást. De a Mű, mely immár forog, önmagában, önmaga által győzi le a szépséget, egy folyamatos harc újra tapasztalása, a közönség, a jövő emberiségének küzdelme által.

Vidnyánszky Attila, aki immár negyedik verzióban vitte színre Madách kimeríthetetlen művét, így vall: „Hatalmas látomás ez az „emberiségköltemény”, amely végigszárgul velünk a történelmen a Paradicsomtól egészen a jövőbe, de a Lucifer által ajánlott módon, vagyis a „tünékeny álom képei”-n keresztül. A rendezéshez a kulcsot tehát maga Madách adja meg: az álom logikátlan logikájával válik megélhetővé mindaz, amit Ádám és Éva koráról korra lát és tapasztal, amiért lelkesedik, és amiből kiábrándul. Mindezen „reménytelenségek” mellett és a nagy eszmék hullámverése közben a szerelemről, két ember szövetségéről is szeretnék mesélni, amiből – átkokként vagy megváltásként – a jövőnk születik.”

2019. május 5., vasárnap, 18⁰⁰ – Nagyszínpad – 3 óra 40 perc egy szünettel
Az előadást 14 éven felülieknek ajánljuk! • (magyar nyelven angol szinkrontolmácsolással)

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Nemzeti Kulturális Alap

ORIGO

szcenárium
művészeti folyóirat

MITEM

nemzetiszinhas.hu

/nemzetiszinhas